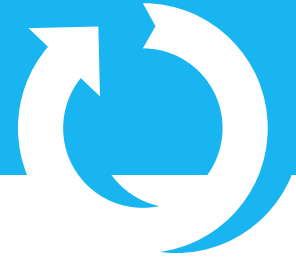
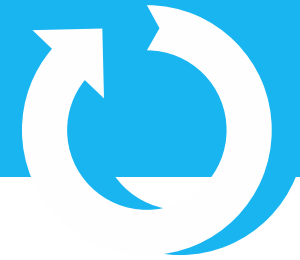

KOMMUNIKATION, ADFÆRD OG UNDERVISNING

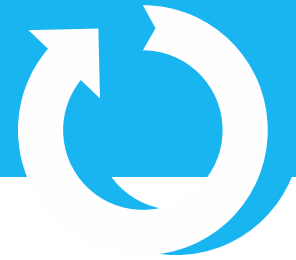
ERFARINGER

- Involvering af alle aktører giver det bedste resultat
- Øget opmærksomhed fra kommunen til borgerne giver mere genanvendelse
- Mange tror, de sorterer rigtigt, og er derfor svære at nå med information
- Hvis ikke tiden efter projektet er tænkt ind, så dør det

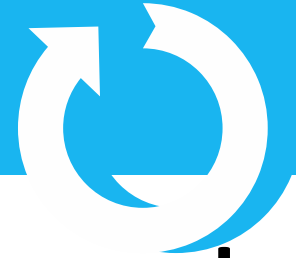
ANBEFALINGER

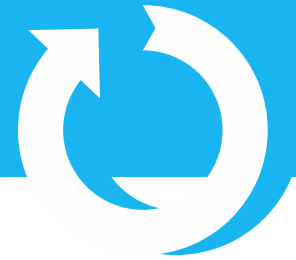
Person til person-kommunikation giver resultater, når:

- Borgerne organiserer affaldsindsamling sammen
- Kommunen støtter uddannelse af frivillige, der kommunikerer til borgerne
- Eleverne på ungdomsuddannelserne arbejder sammen om affaldsprojekter
- Eleverne taler affaldssortering med skolens ansatte
- Deltagerne ved, at projektet lever videre
- Medarbejderne møder borgerne på genbrugspladsen

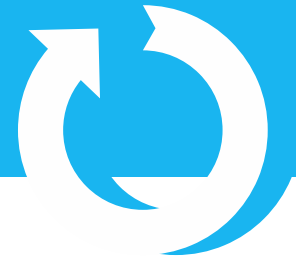
Forbered og udvikl jeres tiltag med viden

- Opsaml viden om borgernes hverdag og behov. Lad borgerne tilpasse deres egen information
- Brug forskeres eller studerendes specialeprojekter
- ”Udbyd” jeres opgave på studieportalerne
- Tænk i overførslen af læring fra skole og institution til hjem
- Brugerinvolvering giver indsigt og bedre design af løsningerne

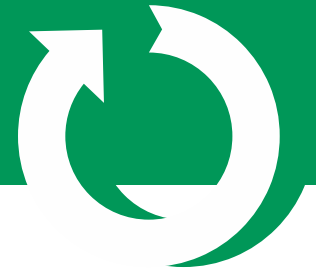
Der skal være en rød tråd igennem informationer og ordninger

- Borgerne skal kunne genkende symboler og farver fra køkken til indsamling:
 - Samme ikoner (skole-hjem-arbejdsplads–det offentlige rum)
 - Samme ikoner på tværs af kommuner
 - Samme koder, ikoner og farver fra køkken til opsamlingsbeholder
- Vi kan ikke altid gøre kommunikationen ens:
 - Hold det simpelt og favn relaterede behov
 - Billeder virker bedre end piktogrammer (og tekst)

Information og læring sker bedst, når borgerne har affaldet i hånden

- Skab læring i forbindelse med børnenes/borgernes hverdag
- Brug mobilen/tabletten som affaldsvejledning/håndbog
- Sorteringsvejledning og foto på beholderlæg virker i sorteringsøjeblikket
- Indret genbrugspladser og genbrugsøer på baggrund af observationer af adfærd

GENANVENDELSE AF FOKUS- MATERIALER

ERFARINGER

- Kommunepuljen har sat gang i mange projekter lokalt i kommunerne
- Borgerne kan og vil sortere bioaffald
- 14-dages tømning af bioaffald er OK – som regel
- Der er brug for individuelle løsninger i særlige områder som eksempelvis bymiljøer med meget lidt plads

ANBEFALINGER

Værdikæden skal tænkes sammen fra sortering i køkkenet til afsætning (1/3)

Sortering af affald giver først rigtig mening, når det sorterede affald ender som nye produkter

- Afsætningsmarkedet handler om både teknik, kvalitet, volumen og afsætningssikkerhed – og husk alt afspejler sig i prisen
- Aftagere af konkrete affaldstyper kræver kvalitet og mængder for at starte en produktion
- Udform kontrakter for afsætning, så der er sikkerhed for den genanvendelse, som man ønsker
- Behov for standardformuleringer, som kommuner kan bruge i deres udbud

Værdikæden skal tænkes sammen fra sortering i køkkenet til afsætning (2/3)

Bioafald skal sorteres så rent i køkkenet, at det efter bioforgasning uden risiko kan anvendes på landbrugsjord

- Systemstandarder er nødvendige for pulp, prøveudtagning, sorteringskriterier mm
- Standarder kan give mulighed for afsætning til gårde med malkekvæg
- Madaffald kan sorteres sammen med haveaffald – men det begrænser afsætningsmulighederne (forbehandling)

Værdikæden skal tænkes sammen fra sortering i køkkenet til afsætning (3/3)

Sorteringsteknologier for plast udvikles efterhånden

- Husholdningerne vil kunne udsortere alt plast (blød og hård) -
sorteringsanlægget vil sikre mest mulig genanvendelse

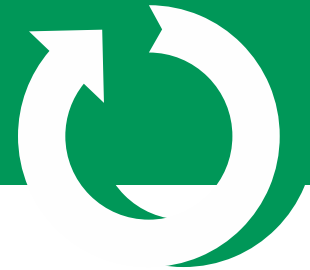
Lokalt engagement og afsætning motiverer og giver ejerskab

Plastposer i indsamlingen giver færrest gener hos borgerne

- Opbevaring af madaffald i papirposer giver flere gener med lugt og maddiker end opbevaring i plastposer - og er dyrere

Kildesorteret bioaffald skal forbehandles

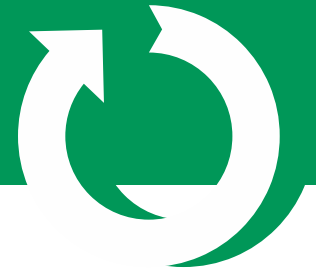
- Der er emballager samt fejlsorteringer i selv det bedst sorterede bioaffald, som vil give problemer i biogasprocessen

Genanvendelse kræver mængder - men også kvalitet

Der er et dilemma mellem ønsket om mest mulig genanvendelse og god kvalitet i genanvendelsen

- Nye fraktioner er mulige, men det er svært at sikre kvalitet og mængder nok til, at virksomheder vil starte nye produktioner
- Sorteringsanlæg arbejder på at kunne udsortere særlige plastkvaliteter til lokal produktion
- Stor forskel på effektiviteten af indsamlingsordninger i kommunerne

Der er brug for bedre kvalitet og sammenlignelighed af affaldsdata

Mange kommuner oplever mangelfulde data i affaldsdatasystemet

- Vejledning i kommunernes kvalitetssikring af indberettede data for kommunernes egne ordningen

GENBRUGSPLADSER OG BRINGEORDNINGER

ERFARINGER

- Borgere, der oplever god service, sorterer bedre
- Forventningsafstemning giver et bedre projekt
- Borgerne spørger: Kan det betale sig?
- Et projekt dør, hvis der ikke er tænkt på, hvordan det bliver selvkørende bagefter

ANBEFALINGER

Det handler om mennesker (1/2)

Medarbejderen er vores vigtigste ressource

- Kontakt mellem mennesker ændrer adfærd
- Medarbejders kontakt med borgerne kan flytte mængder til genanvendelse
- God service på genbrugspladsen = borgerne sorterer bedre og tager de gode vaner med hjem
- Opkvalificering af medarbejderne både fagligt og personligt forbedrer kommunikationen med borgerne

Det handler om mennesker (2/2)

Involvering af projektdeltagere og feedback er nødvendig

- Det er absolut muligt at få borgerne til at sortere mere og bedre
- Øget partnerskab mellem aktørerne giver pote
- Husk at sige tak til dine borgere!
- Stil ikke for høje krav til dine borgere. De er ikke eksperter

Se dit affald med andres øjne

Hvis ressourcerne skal bruges lokalt, så tænk:

- Brug virksomhedernes/indkøbernes øjne
- Sats på kvalitet frem for kvantitet
- Tænk i forsyningskæder
- Lav et varekatalog med de oplysninger, som virksomhederne har brug for

Det kræver nytænkning hos virksomheder at vælge kildesorteret affald som råmateriale. Start dialogen via din lokale erhvervsorganisation.

Gode sorteringsvaner breder sig som ringe i vandet

Borgere får borgere med: $2+2 = 5$

- Øget information på én genbrugsplads giver mere genanvendelse på en anden plads
- Borgerinddragelse øger også politikernes interesse for mere genanvendelse

Vær åben om, at det skal kunne betale sig – er affald guld for alle?

Vi kan flytte mængder, men vi kan ikke nødvendigvis tjene penge

- Mere vejledning og øget fokus på genanvendelse kan nedsætte antallet af containere til restaffald
- Mere til genanvendelse kræver også mere genanvendelseskapacitet
- Nye tiltag giver større mængder, men pas på at kvaliteten holder

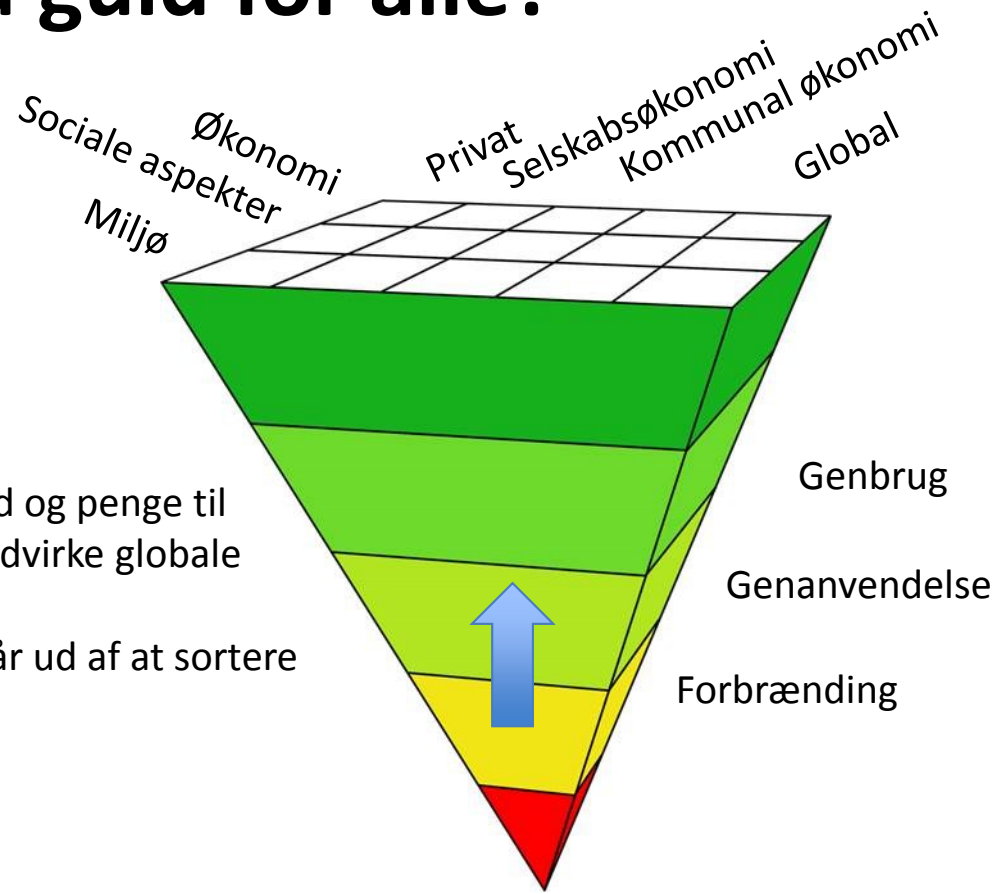
Husk: ALT kan genanvendes

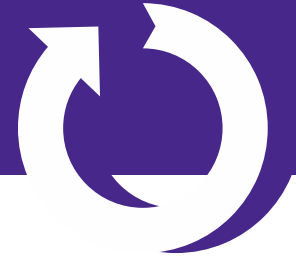

Vær åben om, at det skal kunne betale sig – er affald guld for alle?

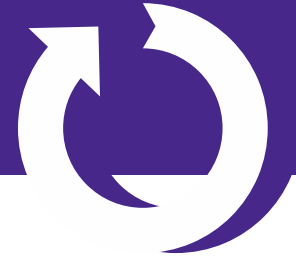
Synliggør den **miljømæssige** og **samfundsøkonomiske** gevinst

- Borgere og frivillige tror ofte, at vi bruger tid og penge til sortering og genanvendelse alene for at modvirke globale miljøkonsekvenser
- Synliggør for borgere og frivillige, hvad de får ud af at sortere – også lokalt

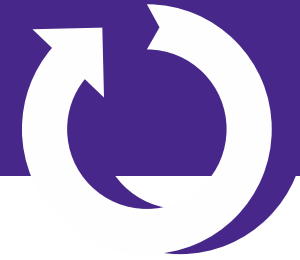

INDSAMLING TIL GENANVENDELSE

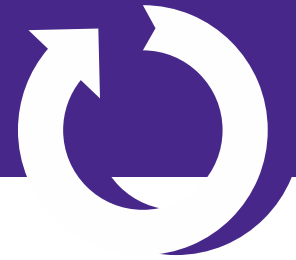
ERFARINGER

- Løsninger tilpasset lokale forhold virker bedre
- Involvering af alle aktører giver det bedste resultat
- Øget opmærksomhed giver i sig selv mere genanvendelse – også af de “gamle” fraktioner
- Hvis ikke tiden efter opstart er tænkt ind, så dør ordningen – følg op!

ANBEFALINGER

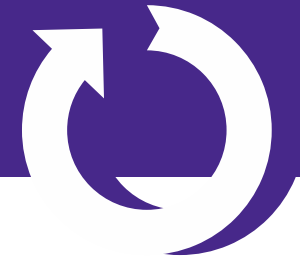

Gør ordninger lette at forstå og nemme at bruge for borgerne

Generelt

- Sorteringsvejledning, skiltning og information skal være konsistente hele vejen igennem systemet. Tænk farver ind som ledetråd i systemerne fra bolig til afsætning.

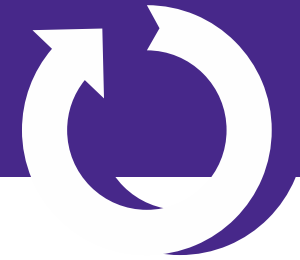
Gør ordninger lette at forstå og nemme at bruge for borgerne

Sommerhuse - Haveboliger

- Nudging virker bedre end traditionel information.
- Skriftlig information kan være vanskelig at forstå – også for udenlandske brugere

Etageboliger

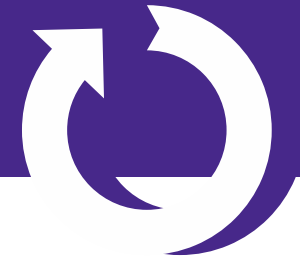
- Tag højde for hverdagen efter opstart af nye ordninger.
- Følg op og lær af erfaringerne – ellers dør ordningen.
- Placer beholderne nemt og logisk for beboerne

Gør ordninger lette at forstå og nemme at bruge for borgerne

Indendørs løsninger

- Der skal være sammenhæng mellem de indendørs og udendørs løsninger
- Gør affaldssortering til noget, man ikke skal tænke over eller som kræver at være i særlig affald-mode
- Praktiske og smarte løsninger skal gøre det nemt og naturligt at sortere affaldet, der hvor det opstår.

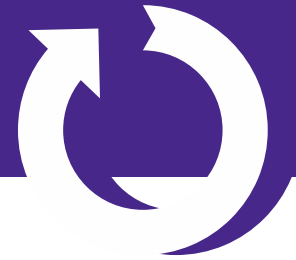
Involver alle aktører i værdikæden

Sommerhuse - Haveboliger

- Brug udlejere og grundejerforeningerne i sommerhusområderne aktivt til at designe ordningerne lokalt og formidle de nye ordninger

Etageboliger

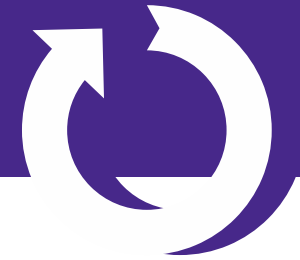
- Indgå aftaler på alle niveauer med boligafdelingens folk (ansatte, valgte)
- Borgerne skal mødes i øjenhøjde – direkte kontakt virker
- Skraldemænd og ejendomsfunktionærer skal involveres i hele processen fra planlægning til drift og opfølgning – de kan formidle til borgerne

Involver alle aktører i værdikæden

Generelt

- Identificer barriererne for affaldssortering – så er de nemmere at omgå
- Nogle borgere synes, de gør kommunen en tjeneste ved at sortere. Fortæl, at det for fællesskabets skyld – og at de er forpligtet til at sortere
- Skab ejerskab hos alle aktører

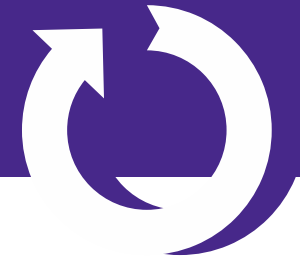

Samarbejd og vær fleksibel overfor lokale ønsker

Lokale behov kan bl.a. handle om beholdertyper, placering, tømningsfrekvens og information

Sommerhuse - Haveboliger

- Vigtigt, at boligområdet selv har været med til at vælge og udforme ordningen.
- Vigtigt at lokalisere genbrugsøer i et tæt samarbejde med naboerne bl.a. pga. mulige gener ved benyttelse af beholderne (støj, lugt).

Samarbejd og vær fleksibel overfor lokale ønsker

Etageboliger

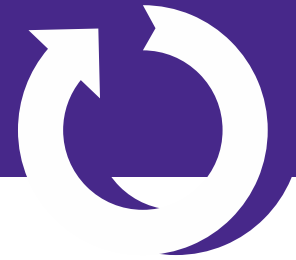
- Rammer og fleksibilitet til ejendomsfunktionærerne og/eller de frivillige i forhold til design af ordningen, placering, beholdertyper, information etc.

Indendørs løsninger

- Beboerne efterspørger ikke standardløsninger, men individuel vejledning
- Forskellige beboergrupper har behov for forskellige løsninger

Generelt

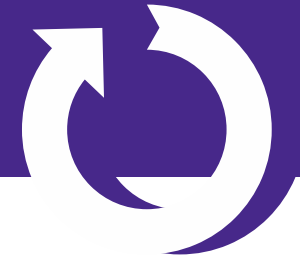
- Hav "byggeklodser" med til dialogen med de respektive beboergrupper, som de kan vælge mellem

Brug data og erfaringer, meld tilbage og tilpas løsningerne

Sommerhuse - Haveboliger

- Folk holder ikke ferie for at læse brochurer.
- Erfaringer fra indsamling fra helårsboliger kan ikke bare overføres til sommerhusområder.
- Forskellige områder har forskellige udfordringer – fra områder med mange udlejningshuse og udlændinge til områder, hvor ejerne bor der selv det meste af eller hele året.

Brug data og erfaringer, meld tilbage og tilpas løsningerne

Étageboliger

- Lokale guider er gode til at formidle lokale resultater
- Sæt jer ind i beboernes hverdagsliv for at vurdere, hvilke løsninger, der nemmest passer ind i hverdagen
- Lav oversigt over mulige beholdertyper, og hvor meget beholdervolumen, der er behov for til hver fraktion, så de selv kan vurdere, hvad de har brug for

Generelt

- Formidling af, hvordan og hvor de genanvendelige fraktioner genanvendes, øger motivationen